

CESTA

K POHODLIU

2. časť

Ivan FABIAN

Foto: archív SIMMS

K spokojnej rybačke bezpochyby patrí aj pohodlie, ktoré nám, okrem iného, zabezpečí aj vyhovujúce oblečenie. V minulom čísle sme sa venovali jednotlivým vrstvám odevu a dnes si povieme, aké vlastnosti by mali mať materiály, z ktorých by malo kvalitné oblečenie pozostávať.

Pri výbere jednotlivých druhov uvádzaného oblečenia treba venovať pozornosť materiálu, z ktorého je samotný produkt vyrobený. Podaktorí predajcovia, predovšetkým v niektorých rybárskych obchodoch, vám nebudú vedieť vysvetliť jednotlivé hodnoty materiálov uvádzaných na visačkách výrobkov. Preto v nasledujúcich riadkoch uvediem tie najzákladnejšie, o ktorých by ste mali byť informovaní pri kúpe každým zodpovedným výrobcom.

ODPUDIVOSŤ VODY

V podstate máme na mysli schopnosť textílií do určitej doby odolávať dažďu. Vodu odpudivé textílie nenasiaknu dažď do svojej štruktúry okamžite, ale naopak, tvoria na povrchu izolované kvapky, ktoré môžeme napríklad klepnutím z odevu ľahko odstrániť. Nezamieňajte túto vlastnosť s nepremokavosťou. Textílie s vodu odpudivou úpravou sú teda schopné za určitý čas ochrániť pred premoknutím, nie však dlhšiu dobu, nie za silného dažďa a nie v prípade, kde z určitých príčin je voda mechanicky vtláčovaná do látky, ako napríklad pri silnom vetre, pri otieraní odevu o rôzne predmety – vetvy stromu, tráv a podobne.

Odpudivosť vody sa docieľa rôznymi tepelnými alebo chemickými úpravami tkaniny.

Vysoký stupeň možno dosiahnuť potiahnutím textílie vrstvičkou teflonu. Doba, po ktorú si materiály udržia schopnosť odolávať vode, je rôzna. Záleží na spôsobe úpravy. V každom prípade sa však po určitej dobe stráca mechanickým vplyvom, pôsobením dažďa – kyslé dažde situáciu zhoršujú, znečistením textílie a i vlastným práním, zvlášť pri používaní nevhodných pracích prostriedkov.

Odpudivosť textílií voči vode preto treba obnovovať. Máme na to rad prostriedkov, ktoré zakúpíte aj s návodom vo všetkých outdoorových predajniach. Obnovenie tejto vlastnosti je dôležité. Odev, ktorý stráca schopnosť odpudzovať vodu nasiakne, je ťažký a nevyzerá na užívateľovi nijako pôvabne. Hlavne však utvorenie súvislého vodného filmu podstatne zhorší alebo úplne zamedzí schopnosť odevu „dýchať“. Inými slovami - obmedzí jeho schopnosť prepúšťať výparu.

NEPREMOKAVOSŤ – ODOLNOSŤ VOČI VODE

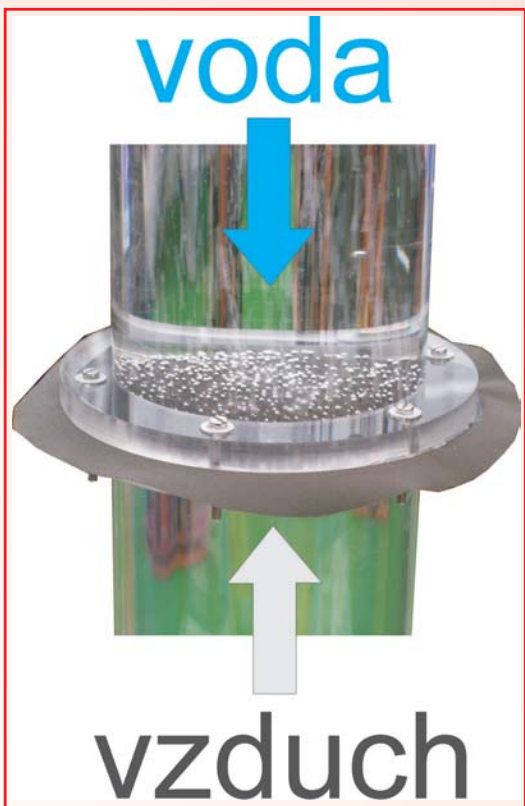
Aby materiál dokázal odolávať vytrvalejším vodným zrážkam, musí byť vode odolný a na to sú potrebné iné technológie a úpravy, než tie, ktoré postačujú v prípade odpudivosti. Prvým spôsobom je nanášanie pórovej

hmoty na vlastnú textíliu. Podstatne lepšie výsledky sa však dosahujú tzv. lamináciou, kde sa nosná textília spojí s membránou. V prípade niektorých membrán sa dnes dosahujú hodnoty, ktoré boli ešte nedávno ťažko predstaviteľné a to i za predpokladu, že si zachovávajú vysoké parametre priepustnosti pary. Membrány, ktoré sa aplikujú na textílie, môžu byť pórové hydrofóbne, alebo nepórové hydrofilné.

Schopnosť materiálu odolávať vode sa vyjadruje výškou vodného stĺpca, ktorý je tento materiál schopný udržať, než začne bezprostredne vodu prepúšťať. Väčšinou sa udáva v mm vodného stĺpca a platí, čím vyšší stĺpec materiál udrží, tým viac je schopný odolávať premoknutiu.

Aby mohol byť odev prezentovaný ako nepremokavý, musí byť predovšetkým ušitý z materiálu, ktorý odoláva aspoň 2000 mm vodného stĺpca – tak to udáva norma. Tu si však treba dať pozor, pretože niektorí výrobcovia udávajú vodný stĺpec látky, z ktorej je výrobok ušitý, tí serióznejší udávajú vodný stĺpec na najnamáhavejších miestach výrobku a to vo väčšine prípadoch sú švy.

Ani tieto materiály však nie sú schopné odolávať premoknutiu nekonečne dlho, pretože musia byť zároveň dostatočne priepustné

Na tomto obrázku je najlepšie vidieť princíp fungovania membránového oblečenia. Membránová látka je umiestnená medzi 2 valcami. Vo vrchnom je voda. Do spodného sa vŕhá vzduch. Látka aj pri svojej veľkej priepustnosti vzduchu (pary) je absolútne nepremokavá a neprepustí vodu z vrchného valca. Takýto materiál spoľahlivo odvedie pot z oblečenia von pri aktivite človeka a pritom ochráni ľudské telo pred vonkajšími extrémnymi poveternosťnými vplyvmi.

pre vlhkosť, ktorú vyprodukuje naše telo a spíňať tak dve protichodné požiadavky dosiahnuteľné len náročnou technológiou. V prípade nedostačitej, alebo žiadnej priedušnosti by sme rýchlo náš organizmus nebezpečne prehriali a miesto vlhkosti vonkajšej by sme navlhli vplyvom vlhkosti telesnej.

A ešte jedna dôležitá poznámka. Odev z tohto najodolnejšieho materiálu voči premoknutiu nám nebude slúžiť, pokiaľ jeho švy nebudú riadne vodotesne zatavené. Vodotesné zatavenie naozaj všetkých švov je veľmi náročná súčasť výroby nepremokavých odevov, ktorá tieto výrobky predražuje, ale je úplne nevyhnutná.

PRIEPUSTNOSŤ PÁR, PRIEDUŠNOSŤ

Pri skutočných a dlhotrvajúcich rybárskych činnostiach nevystačíme s odevmi len vode odolnými. Oblečenie musí aj dostatočne prepúšťať výpary. V opačnom prípade by sa náš organizmus rýchlo nebezpečne prehrial a spodné oblečenie by pod takým nepriedušným odevom zvlhlo našim vlastným potom.

Dobry odev musí byť teda aj dostatočne priepustný pre naše telesné výpary, aby sme v ňom vydržali byť dlhodobo, podľa potreby, aktívne činní a aby sme následne po skončení rybačky neprechladli. Vysoko kvalitné materiály dnes spĺňajú požiadavky na priepustnosť páru aj pri vysokej odolnosti voči vode.

Tie najlepšie výkony v tomto zmysle sú schopné podávať väčšinou len membránové materiály. Vlastnosť materiálu prevádzajú výpary do vnútorného prostredia (dýchať

sa nazýva paropriepustnosť a udáva sa v $g/m^2/24$ hod., teda koľko vlhkosti v gramoch prepustí $1 m^2$ za deň. Čím väčšia hodnota, tým materiál lepšie „dýcha“. Iný údaj vyjadrujúci schopnosť „dýchať“ je priedušnosť, ktorá udáva odolnosť materiálu proti permanentnému odparovaniu vlhkosti. Jednotkou je Ret ($Pa \cdot m^2/W$). Tu platí opačne, že čím menšia hodnota (menší odpor) tým materiál lepšie dýcha.

VETRU VZDORNOSŤ

Základná funkcia oblečenia spočíva v kontrole straty tepla, ku ktorej dochádza viacerými spôsobmi. Naše pohodlie je potom výsledkom pôsobenia oblečenia s vonkajším prostredím a mierou našej aktivity.

Dôležitým zdrojom straty tepla je konvekcia (prúdenie, vietor). Preto je jednou zo základných požiadaviek na moderné materiály u izolačnej a vrchnej vrstvy vetru vzdornosť. Dá sa to vyjadriť i matematicky takzvaným Windchill efektom, ktorý udáva pociťovanú teplotu na povrchu tela pri určitej vonkajšej teplote a rýchlosti prúdenia vzduchu (vetra). Čím je vietor silnejší, tým je výraznejší i Windchill efekt.

Vetru vzdornosť materiálu je teda schopnosť zabrániť prenikaniu vetra a chrániť tým pred windchill-efektom (efekt chladenia vetrom). Pri materiáloch, ktoré nie sú vetru vzdorné, telo vplyvom vetra rýchlo chladne, aj keď vonkajšia teplota zostáva rovnaká.

Vzhľadom na to, že tento druh oblečenia nepatrí medzi najlacnejšie, jednoznačne odporúčam vsadiť na dobré meno spoločnosti, ktorá sa špecializuje na takéto výrobky, na skúsenosti popredných rybárskych osobností a rybárov vo vašom okolí.

Preto skôr, ako investujete do takéhoto oblečenia, zozbierajte si všetky dostupné informácie o ňom, aby spokojnosť bola na vašej strane a nielen na strane obchodníkov s týmto tovarom. Mnohí z nás už také sklamanie zažili.

**Anderson
GEOFF**

*Pohoda v nečase
už bolo načas*

**3 - vrstvový
princíp**

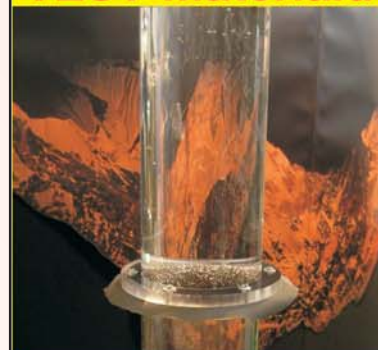

Bundy a nohavice:

- priedušnosť
- vodotesnosť
- mech. odolnosť
- komfort pohybu
- vodný stĺpec až 10m
- paropriepustnosť: až 10.000g/24hod.

TEST materiálu

**na nepremokavosť
a paropriepustnosť**

SPORTS s.r.o.
Tel./Fax: 033/ 778 2424
Mobil: 0915 785 183
www.sports.sk